

Jonas Jonasson

De 100-jarige man die
uit het raam klom en verdween

Vertaald door Corry van Bree

SIGNATUUR

2011

1

Maandag 2 mei 2005

Je zou kunnen denken dat hij zijn beslissing eerder had kunnen nemen en dat hij flink genoeg had kunnen zijn om zijn omgeving erover te vertellen.

Allan Karlsson had echter nooit lang gepiekerd. Zodra het idee zich vastzette in zijn hoofd deed hij het raam van zijn kamer op de benedenverdieping van het bejaardentehuis in het Sörmlandse Malmköping open, klom naar buiten en belandde in een plantenperk.

De manoeuvre kostte hem moeite en dat was niet zo vreemd, want Allan was die dag honderd geworden. Over minder dan een uur zou het verjaardagsfeest in de gemeenschappelijke ruimte van het bejaardentehuis losbarsten. Zelfs de wethouder zou aanwezig zijn. En de plaatselijke krant. En alle andere bejaarden. En het voltallige personeel, met de kwaadaardige zuster Alice voorop.

Alleen de hoofdpersoon was niet van plan op te komen dagen.

2

Maandag 2 mei 2005

Allan Karlsson bleef aarzelend in het perk met viooltjes naast het bejaardentehuis staan. Hij had een paar bruine pantoffels aan zijn voeten en vroeg zich af of hij de moeite zou nemen om weer door het raam naar binnen te klimmen om zijn hoed en schoenen te halen, maar toen hij voelde dat zijn portefeuille op de gebruikelijke plek in zijn binnenzak zat, vond hij dat voldoende. Zuster Alice had al meerdere keren getoond dat ze een zesde zintuig had (waar hij zijn brandewijn ook verstopte, ze vond de fles altijd), en misschien voelde ze net op dit moment dat er iets niet klopte.

Hij kon het best vertrekken nu daar nog tijd voor was, dacht Allan, waarna hij met krakende knieën uit het bloemperk stapte. In zijn portefeuille had hij voor zover hij zich dat kon herinneren een paar briefjes van honderd kronen en dat was goed, want het kostte waarschijnlijk geld om te vluchten.

Hij keek achterom naar het bejaardentehuis waarvan hij kortgeleden nog had gedacht dat het zijn laatste verblijfplaats op aarde zou zijn. Daarna zei hij tegen zichzelf dat hij dan maar op een ander tijdstip en op een andere plek moest doodgaan.

Hij begon te lopen, eerst door een park en daarna langs een open terrein waar af en toe markt werd gehouden in het anders zo rustige handelsstadje. Na een paar honderd meter liep Allan de trotse middeleeuwse kerk binnen en hij ging op een bank bij een aantal grafstenen zitten om zijn knieën rust te geven.

De gelovigheid in het gebied was niet groot, zodat hij ervan uit kon gaan dat hij met rust gelaten zou worden. Het viel hem op dat hij een jaargenoot was van ene Henning Algotsson, die onder de steen lag tegenover de plek waar Allan zat. Alleen was Henning eenenzestig jaar eerder gestopt met ademen.

Als het in Allans karakter had gezeten, had hij zich misschien afgevraagd waaraan Henning was overleden toen hij nog maar negenendertig jaar was. Maar hij bemoeide zich liever niet met wat andere mensen deden of lieten.

In plaats daarvan bedacht hij dat hij het mis had gehad toen hij in het tehuis zat en dacht dat hij net zo goed dood kon zijn, want hoeveel pijn zijn lichaam ook deed, het was ontgezeglijk veel interessanter en leerzamer om op de vlucht te zijn voor zuster Alice dan bewegingloos twee meter onder de grond te liggen.

Allan kwam overeind, trotseerde zijn pijnlijke knieën en vervolgde zijn slecht voorbereide vlucht.

Hij liep in zuidelijke richting over de begraafplaats, tot een stenen muur hem de weg versperde. Die was maar één meter hoog, maar Allan was honderd jaar, geen hoogspringer. Aan de andere kant wachtte Malmköpings busstation en hij had net begrepen dat zijn gammele benen hem daar naartoe brachten. Ooit, vele jaren geleden, was hij de Himalaya overgestoken. Dát was pas moeilijk geweest. Daaraan dacht Allan terwijl hij voor de laatste hindernis stond die hem van het busstation scheidde. Hij dacht er zo intens aan dat de stenen muur voor zijn ogen kromp tot er bijna niets van over was, en toen hij op zijn allerkleinst was klom hij eroverheen, ondanks zijn leeftijd en pijnlijke knieën.

In Malmköping is het zelden druk en deze zonnige voorjaarsdag was daar geen uitzondering op. Allan was nog geen mens tegengekomen sinds hij overhaast had besloten om niet te verschijnen op het feest ter ere van zijn honderdste verjaardag. De wachtruimte van het busstation was zo goed als verlaten toen

hij op zijn pantoffels naar binnen slofte. Aan de rechterkant waren twee loketten. Een van de loketten was dicht, terwijl achter het andere loket een kleine, magere man in een uniformjasje zat die een ronde bril droeg en dun, opzijgekamd haar had. De man keek met een verstoorde blik op van zijn computerscherm toen Allan binnenkwam. Misschien vond hij juist wel dat er vanmiddag verschrikkelijk veel mensen in en uit liepen; Allan had namelijk net ontdekt dat hij niet de enige reiziger in de wachtruimte was. In een hoek stond een tenger gebouwde jongeman met lang, blond, vettig haar, een armetierig baardje en een spijkerjack met de tekst NEVER AGAIN op de rug.

Hij trok aan de deur van het gehandicaptentoilet alsof het bordje, waarop in zwarte letters op een oranjegele ondergrond GESLOTEN stond, geen betekenis had.

Daarna liep hij naar de toiletdeur ernaast, maar daar ontstond een ander probleem. Blijkbaar wilde hij zijn grote, grijze koffer op wieltjes niet uit het oog verliezen, maar het toilet was te klein voor allebei.

Allan voelde zich niet echt betrokken bij de problemen van de jongeman. Hij schuifelde naar het loket om te informeren of er de komende minuten een bus zou gaan, het maakte niet uit in welke richting en hoeveel de rit zou kosten.

De loketbediende zag er vermoeid uit en ergens halverwege Allans verhaal was hij waarschijnlijk de draad kwijtgeraakt, want na een paar seconden bedenktijd zei hij: ‘En waar had meneer naartoe willen gaan?’

Allan herhaalde zijn vraag.

De man achter het loket zweeg weer een paar seconden terwijl hij op zijn dienstregeling keek en de woorden van Allan tot zich door liet dringen.

‘Bus 202 naar Strängnäs vertrekt over drie minuten. Is dat iets?’

Dat leek Allan inderdaad iets en hij kreeg te horen dat de bewuste bus vertrok van de halte die recht tegenover de ingang

van de wachtruimte lag en dat hij zijn kaartje het best bij de chauffeur kon kopen.

Allan vroeg zich af wat de loketbediende dan deed als hij geen kaartjes verkocht, maar hij zei niets. De man vroeg zich misschien hetzelfde af.

Hij ging op een van de twee lege bankrijen in de hal zitten, alleen met zijn gedachten. Dat verrekte jubileum in het tehuis zou om drie uur beginnen, over twaalf minuten dus. Ze konden elk moment op de deur van zijn kamer kloppen, en daarna zou het circus beginnen.

Hij lachte in zichzelf, terwijl hij tegelijkertijd vanuit zijn ooghoeken zag dat er iemand naar hem toe kwam. Het was de tenger gebouwde jongen met het spijkerjack. Hij liep recht op Allan af, met de grote koffer op sleeptouw.

De jongen bleef op een paar meter afstand van Allan staan en leek de oude man even te bestuderen. 'Yo,' zei hij.

Allan antwoordde vriendelijk dat hij hem ook een prettige middag wenste, en vroeg daarna of hij hem ergens mee van dienst kon zijn. Dat was inderdaad het geval. De jongeman wilde dat Allan een oogje op zijn koffer hield terwijl hij zijn behoefte op het toilet deed. Of, zoals hij zei: 'Ik moet schijten.'

Allan zei dat hij weliswaar oud en gebrekkig was, maar dat zijn ogen nog goed waren en dat het niet al te lastig leek om op de koffer van de jongeman te letten. Daarna raadde hij hem aan om zijn behoefte met een zekere haast te doen, omdat hij een bus moest halen.

Dat laatste hoorde de jongeman niet, want hij liep nog voordat Allan klaar was met antwoorden met snelle stappen naar het toilet.

De honderdjarige had zich nooit geërgerd aan mensen, of daar nu reden voor was of niet, en hij was niet verontwaardigd over de ongemaniërdheid van de jongen. Daarentegen voelde hij ook geen uitgesproken sympathie voor hem, en dat had waarschijnlijk invloed op wat er daarna gebeurde.

Bus 202 stopte namelijk een paar seconden nadat de jonge-

man de toiletdeur achter zich had dichtgedaan voor de ingang van de wachtruimte. Allan keek naar de bus en daarna naar de koffer.

‘Hij rijdt tenslotte op wielotjes,’ zei hij tegen zichzelf. ‘En hij heeft een handvat om hem aan mee te trekken.’

En dus verraste Allan zichzelf door een – dat kan men wel zeggen – optimistisch besluit te nemen.

De buschauffeur was behulpzaam en vriendelijk. Hij hielp de oude man de grote koffer aan boord te tillen.

Allan bedankte voor de hulp en haalde zijn portefeuille uit de binnenzak van zijn colbert. De chauffeur vroeg of meneer helemaal naar Strängnäs ging, terwijl Allan telde hoeveel geld hij had. Zeshonderdvijftig kronen in bankbiljetten en een paar munten. Hij dacht dat hij waarschijnlijk het best zo veel mogelijk geld achter de hand kon houden en legde een briefje van vijftig neer. ‘Hoever kan ik hiermee komen?’ vroeg hij.

De chauffeur zei dat hij gewend was aan mensen die wisten waar ze naartoe wilden maar niet wat die rit zou kosten, en dat dit precies het omgekeerde was. Daarna keek hij op zijn prijslijst en deelde mee dat Allan voor achtenveertig kronen mee kon rijden tot station Byringe.

Dat leek hem prima. Hij kreeg een kaartje en twee kronen wisselgeld. De chauffeur had de gestolen koffer in het bagagevak achter de chauffeursstoel gezet. Allan ging op de eerste bank aan de rechterkant zitten. Vanaf die plek kon hij door het raam naar de wachtruimte van het busstation kijken. De toiletdeur was nog steeds dicht toen de buschauffeur wegreed. Allan hoopte dat de jongeman een fijne tijd had daarbinnen, aangezien hem een flinke teleurstelling te wachten stond.

De bus naar Strängnäs was vrijwel leeg. Helemaal achterin zat een vrouw van middelbare leeftijd die in Flen was ingestapt en in het midden een jonge moeder met haar twee kinderen, van wie er een in een kinderwagen lag.

Allan vroeg zich af waarom hij de grote grijze koffer had gestolen. Misschien gewoon omdat het mogelijk was geweest? Of omdat de eigenaar ervan een lomperik was? Of omdat er misschien een paar schoenen en zelfs een hoed in zouden zitten? Of omdat de oude man niets te verliezen had? Hij wist het niet. Als het leven overuren maakt, is het eenvoudig om jezelf vrijheden te veroorloven, dacht hij terwijl hij het zich gemakkelijk maakte.

Het was drie uur toen de bus Björndammen passeerde. Allan constateerde dat hij tot zover tevreden was over de manier waarop de dag zich ontwikkelde, dus deed hij zijn ogen dicht om een middagdutje te doen.

Op hetzelfde moment klopte zuster Alice op de deur van kamer 1 in het bejaardentehuis van Malmköping. Ze klopte nog een keer en daarna nog een keer. ‘Het is tijd om te stoppen met moeilijk doen, Allan. Iedereen is er, ook de wethouder. Hoor je me? Je hebt toch niet gedronken, Allan? Allan, kom naar buiten! Allan?’

Ongeveer tegelijkertijd ging de toiletdeur van het enige werkende toilet in het busstation van Malmköping open. Een opgeluchte jongen kwam naar buiten. Hij deed een paar stappen naar het midden van de wachtruimte terwijl hij zijn riem met één hand dichtgespte en zijn andere hand door zijn haar haalde. Plotseling bleef hij staan, staaarde naar de twee lege bankrijen en keek snel naar rechts en naar links. Daarna zei hij hardop: ‘Jezus, wat een ongelofelijke klootzak, godgloeiende ...’

3

Maandag 2 mei 2005

's Middags 2 mei net na drie uur verdween de rust in Malmköping voor een aantal dagen. Zuster Alice van het bejaardentehuis was inmiddels ongerust in plaats van boos en haalde de looper. Omdat Allan niet had geprobeerd zijn vluchtweg te maskeren, constateerde ze meteen dat hij door het raam naar buiten was geklommen. Daar had hij, naar de sporen te oordelen, een tijdje tussen de viooltjes rondgestampt, waarna hij was verdwenen.

Uit hoofde van zijn functie voelde de wethouder zich geroepen om de leiding te nemen. Hij stuurde het personeel in groepjes van twee weg om te gaan zoeken. Allan kon niet ver weg zijn, dus moesten de groepen zich richten op de nabije omgeving. Hij stuurde een groep naar het park, een naar de staatsslijter (zuster Alice wist dat Allan daar soms verzeild raakte), een naar de overige winkels in Storgatan en een naar het dorps huis op de heuvel. Hijzelf bleef intussen in het bejaardentehuis om een oogje te houden op de oudjes die niet in rook waren opgegaan en om na te denken over de volgende stap. Bovendien drukte hij de zoekers op het hart om discreet te zijn; ze hoefden geen onnodige publiciteit te trekken.

Het busstation viel niet onder het primaire zoekgebied van de wethouder. Daar was echter een eenmansgroep, bestaande uit een heel boze jongeman, alle hoeken en gaten aan het doorzoeken. Omdat de oude man noch de koffer te vinden was, beende hij vastbesloten naar het loket, met de bedoeling in-

formatie te krijgen over de eventuele reisplannen van de oude man.

De loketbediende was zijn werk weliswaar beu, maar hij had zijn beroepseer. Daarom vertelde hij de schreeuwende jongeling dat hij niet kon sjoemelen met de integriteit van de reizigers, en hij voegde eraan toe dat hij onder geen enkele voorwaarde van plan was hem de informatie te geven die hij wilde hebben.

De jongeman zweeg even en leek dit te vertalen in normaal Zweeds. Daarna liep hij naar de niet al te stevige kantoordeur. Hij deed geen moeite te controleren of deze op slot was, maar nam een aanloop en trapte de deur met zijn rechterschoen in zodat de stukken in het rond vlogen. De kleine man had niet eens tijd om de telefoonhoorn te pakken en om hulp te bellen. De jongeling pakte hem stevig bij zijn oren en tilde hem omhoog.

‘Ik weet misschien niet wat integritéit is, maar ik kan mensen verdomd goed aan het praten krijgen,’ zei hij tegen zijn slachtoffer voordat hij hem met een bonk op zijn draaistoel liet vallen.

Daarna legde hij uit wat hij met behulp van een hamer en een spijker van plan was te doen met het geslachtsorgaan van de loketbediende als hij hem niet gehoorzaamde. De beschrijving was zo aanschouwelijk dat de man onmiddellijk besloot te vertellen wat hij wist, namelijk dat de bewuste bejaarde waarschijnlijk de bus naar Strängnäs had genomen. Hij kon niet zeggen of de man een koffer had meegenomen.

Daarna zweeg hij om te controleren hoe tevreden de jongeling was met wat hij had gezegd en besloot dat het beter was om nog wat aanvullende informatie te geven. Hij vertelde dat er tussen Malmköping en Strängnäs twaalf bushaltes waren en dat de bejaarde natuurlijk bij elke halte zou kunnen uitstappen. De buschauffeur wist misschien meer en hij was volgens de dienstregeling vanavond om tien over zeven terug in Malmköping, op de terugweg naar Flen.

De jongeman ging naast hem zitten. ‘Ik moet nadenken,’ zei hij.

En dat deed hij. Hij bedacht dat hij natuurlijk het mobiele nummer van de buschauffeur uit de loketbediende zou kunnen schudden, om daarna de chauffeur te bellen en te zeggen dat zijn reiziger de koffer had gestolen. Maar dan was er natuurlijk een risico dat de buschauffeur de politie zou inschakelen en dat wilde hij niet. Bovendien was er eigenlijk niet zoveel haast bij, want de bejaarde man leek verschrikkelijk oud en moest nu een koffer meeslepen als hij vanaf het busstation in Strängnäs een trein, bus of taxi nam. Daardoor liet hij nieuwe sporen achter, er was altijd wel iemand die hangend aan zijn oren wilde vertellen waar de bejaarde naartoe was gegaan. De jongeman vertrouwde op zijn vermogen om mensen te overreden hem te vertellen wat ze wisten.

Hij besloot om op de bus te wachten en de chauffeur zonder overdreven vriendelijkheid uit te horen.

Nadat hij dat besluit had genomen, kwam hij overeind en vertelde de loketbediende wat er met hem, zijn vrouw, zijn kinderen en zijn huis zou gebeuren als hij de politie of iemand anders vertelde wat er net was gebeurd.

De man had geen vrouw of kinderen, maar wilde heel graag zowel zijn oren als zijn geslachtsorgaan in redelijke staat houden. Dus beloofde hij op zijn erewoord van spoorwegbeambte om tegen niemand iets te zeggen.

Die belofte hield hij tot de volgende dag.

De tweemansgroepen kwamen naar het bejaardentehuis terug en rapporteerden hun bevindingen, of liever gezegd het ontbreken daarvan, en er werd besloten de politie in te schakelen.

Allan werd wakker doordat de chauffeur hem een vriendelijke por gaf en hem meedeelde dat ze bij station Byringe waren. Meteen daarna begon de chauffeur de koffer door de voorste deur naar buiten te sjuwen, met Allan op sleeptouw.

De chauffeur vroeg of Allan het verder zelf kon redden en die antwoordde dat hij zich niet ongerust hoefde te maken. Daarna bedankte hij hem voor zijn hulp en zwaaide naar de bus terwijl deze zijn weg naar Strängnäs vervolgde.

De middagzon bereikte Allan niet door de hoge sparren, en hij begon het koud te krijgen in zijn dunne colbert en pantoffels. Hij zag Byringe nergens, laat staan een station. Er was alleen maar bos, en een smal grindpad dat naar rechts liep en tussen de bomen verdween.

Allan bedacht dat er misschien warme kleren in de koffer zaten, maar die zat op slot en zonder schroevendraaier of ander gereedschap kreeg hij hem onmogelijk open. Er zat niets anders op dan in beweging te komen, want als hij hier bleef staan zou hij doodvriezen.

Hij begon met korte, sloffende stappen het grindpad dat het bos in liep te volgen. Achter hem sprong de koffer alle kanten op over het grind.

Na een paar honderd meter bereikte hij station Byringe. Het bleek een opgeheven station te zijn dat naast een erg opgeheven spoorlijn lag.

Natuurlijk was hij kras voor een honderdjarige, maar er was in korte tijd heel veel gebeurd. Allan ging op de koffer zitten om kracht te verzamelen en zijn gedachten te ordenen.

Schuin links voor hem verrees het vervallen, gele stationsgebouw van twee verdiepingen; alle ramen op de benedenverdieping waren dichtgetimmerd met onbehandelde planken. Schuin rechts van hem kon hij de gesloten spoorlijn volgen, die kaarsrecht nog dieper het bos in liep. Het was de natuur nog niet gelukt om de rails te laten verdwijnen, maar dat leek slechts een kwestie van tijd.

Het houten perron leek niet veilig om op te lopen. Langs de buitenste plank was nog steeds een geschilderde zin zichtbaar: NIET OP DE RAILS LOPEN. De rails kon tegenwoordig zonder gevaar worden betreden, dacht Allan, maar zou iemand die in het bezit was van zijn volle verstand het perron vrijwillig betreden?

Hij kreeg onmiddellijk antwoord op zijn vraag, want op dat moment ging de vervallen deur van het stationsgebouw open en een man van in de zeventig met een pet, een geruit overhemd, een zwartleren vest, laarzen, bruine ogen en een grijze stoppelbaard kwam vastberaden het gebouw uit lopen. Hij vertrouwde er blijkbaar op dat de planken niet onder zijn gewicht zouden bezwijken en hield al zijn aandacht op de bejaarde voor hem gericht.

Hij zag er nogal vijandig uit, maar plotseling was het alsof hij onzeker werd, misschien omdat hij zag hoe oud de man was die zijn grond had betreden.

Allan bleef op de gestolen koffer zitten. Hij wist niet wat hij moest zeggen en had ook geen energie om iets te zeggen.

‘Wie ben je en wat doe je bij mijn perron?’ vroeg de man met de pet.

Allan gaf geen antwoord; hij wist niet of hij een vriend of een vijand tegenover zich had. Daarna bedacht hij dat het verstandig was om geen ruzie te maken met de enige in de wijde omgeving die hem misschien in de warmte zou binnenlaten voordat de avondkilte inviel. Daarom besloot hij de waarheid te vertellen.

Hij zei dat hij Allan heette, dat hij vandaag honderd jaar was geworden en dat hij gezond was voor zijn leeftijd, zo gezond zelfs dat hij was weggelopen uit het bejaardentehuis, dat het hem bovendien was gelukt om een koffer van een jongeman te stelen die op dit moment beslist niet blij zou zijn, dat zijn knieën niet in topvorm waren en dat hij heel graag een tijdje wilde uitrusten van al het lopen.

Toen Allan klaar was met zijn uitleg zweeg hij, bleef op de koffer zitten en wachtte het vonnis af.

‘Warempel, een dief!’ zei de man met de pet glimlachend.

‘Een oude dief,’ antwoordde Allan nors.

De man sprong van het perron en liep naar de honderdjarige om hem nauwkeuriger te kunnen bekijken.

‘Ben je echt honderd jaar?’ vroeg hij. ‘Dan heb je waarschijnlijk honger.’

Allan begreep de logica niet, maar hij had inderdaad honger, dus vroeg hij wat er op het menu stond en of het misschien mogelijk was dat hij er een borrel bij kreeg.

De man met de pet stak zijn hand uit om zich voor te stellen als Julius Jonsson en Allan overeind te trekken. Daarna zei hij tegen Allan dat hij de koffer zou nemen, dat er elandenbiefstuk op het menu stond en dat ze er zoveel borrels bij zouden drinken dat het voldoende was voor zowel lichaam als knieën.

Julius Jonsson had jarenlang niemand gehad om mee te praten, dus was Allans gezelschap welkom. De borrels – eerst een voor de ene knie en daarna voor de andere, gevolgd door een paar borrels voor de rug en de nek en een om de eetlust op te wekken – maakten hun tongen los. Allan vroeg hoe Julius in zijn levensonderhoud voorzag en kreeg bij wijze van antwoord een heel verhaal te horen.

Julius was in het noorden geboren, in Strömbacka niet ver van Hudiksväl, als enig kind van het boerenechtpaar Anders en Elvina Jonsson. Hij werkte als boerenknecht op de familieboerderij en kreeg elke dag een pak slaag van zijn vader, die van mening was dat Julius nergens voor deugde. In het jaar waarin Julius vijftintig werd, stierf zijn moeder aan kanker, waar hij verdriet van had, en vlak daarna verdween zijn vader in het moeras toen hij probeerde een vaars te redden. Julius had ook verdriet van die gebeurtenis, want hij was gehecht geweest aan de vaars.

De jonge Julius had geen talent voor het boerenleven (daar had zijn vader gelijk in gehad) en hij had er ook geen zin in. Hij verkocht de boerderij, op een paar hectare bos na, omdat hij dacht dat die op zijn oude dag goed van pas konden komen.

Hij ging naar Stockholm, waar hij in twee jaar al zijn geld verbraste, en keerde daarna naar het bos terug.

Toen Hudiksvällstraktens Elektriska een opdracht had voor de levering van vijfduizend elektriciteitsmasten, besloot Julius enthousiast om mee te bieden en hij stuurde een offerte. En

omdat hij zich niet bezighield met details zoals werkgeversbijdragen, omzetbelasting en dergelijke kreeg hij de opdracht. Met behulp van een tiental Hongaarse vluchtelingen lukte het hem zelfs de palen op tijd te leveren, en hij kreeg er meer geld voor dan hij ooit voor mogelijk had gehouden.

Tot zover was alles in orde, maar hij had een klein beetje bedrog moeten plegen omdat de bomen die hij had gebruikt niet helemaal volgroeid waren. De palen waren daarom een meter korter dan ze besteld waren, en dat zou niemand gemerkt hebben als niet zowat iedere boer net een maaidorser had aangeschaft.

Hudiksvallstraktens Elektriska plaatste de palen in korte tijd op de akkers en weilanden, en toen het tijd was voor de oogst werden de elektriciteitsdraden op één ochtend op zesentwintig plekken stukgetrokken door tweeëntwintig pas aangeschafte maaidorser. Het gebied zat wekenlang zonder stroom, het oogsten kwam tot stilstand, de melkmachines werkten niet meer. Het duurde niet lang voordat de woede van de boeren, die zich eerst tegen Hudiksvallstraktens Elektriska had gericht, zich tegen de jonge Julius keerde.

‘Ik kan je vertellen dat ze er niet blij mee waren. Ik moest me zeven maanden lang in het stadshotel in Sundsvall verstoppen en daarna was mijn geld op. Nemen we nog een borrel?’ vroeg Julius.

Dat vond Allan een goed idee. Ze hadden de elandenbiefstuk eerst weggespoeld met bier, en hij voelde zich zo verbazingwekkend goed dat hij bijna bang voor de dood begon te worden.

Julius ging verder met zijn verhaal. Toen hij op een dag bijna was overreden door een tractor in het centrum van Sundsvall (achter het stuur zat een boer met moordlust in zijn ogen) begreep hij dat de streek zijn kleine vergissing de komende tijd niet zou vergeten. Hij veranderde dus van omgeving en belandde in Mariefred, waar hij zich een tijdje bezighield met kleine diefstallen tot hij genoeg had van het stadsleven en het hem lukte om het gesloten stationsgebouw in Byringe op de

kop te tikken voor de vijftwintigduizend kronen die hij op een nacht in de kluis van hotel-restaurant Gripsholm had buitgemaakt. Hij leefde nu hoofdzakelijk van bijdragen van de gemeenschap, ongeoorloofd jagen in het bos van de buren, beperkte productie en distributie van zelfgestookte alcohol, en het doorverkopen van spullen die hij bij de buren stal. Hij was niet bepaald populair in de omgeving, vertelde Julius en Allan antwoordde tussen twee happen door dat hij dat bijna kon begrijpen.

Julius stelde voor dat ze bij wijze van ‘toetje’ een laatste borrel zouden nemen en Allan antwoordde dat hij altijd een zwak voor dat soort toetjes had gehad, maar dat hij eerst een bezoek aan het toilet moest brengen. Julius kwam overeind, stak de plafondblamp aan omdat het donker begon te worden en zei dat er een werkende wc rechts van de trap in de hal was, waarna hij beloofde dat de glazen weer vol zouden zijn als Allan terugkwam.

Allan vond het toilet en ging staan om te plassen, en zoals gewoonlijk belandden niet alle druppels op de juiste plek. Een paar vielen in plaats daarvan, zoals meestal, zachtjes op de pantoffels.

Ergens halverwege het proces hoorde hij iemand lopen. Hij was even bang dat het Julius was, die ervandoor ging met zijn gestolen koffer. Het geluid nam echter in sterkte toe. Iemand liep de trap op.

Allan beseftte dat het risico groot was dat de voetstappen die hij achter de toiletdeur hoorde afkomstig waren van de jongen van het station. En als hij het was, dan was hij waarschijnlijk niet in een goed humeur.

De bus uit Strängnäs arriveerde drie minuten voor de vastgestelde tijd op het busstation van Malmköping. De bus was leeg en de chauffeur had het gaspedaal na de laatste halte iets dieper ingedrukt om tijd te hebben voor een sigaret voordat hij verder reed naar Flen.

Het lukte hem echter niet om zijn sigaret op te steken, omdat er ineens een tenger gebouwde jongeman voor hem stond.

‘Wil je naar Flen?’ vroeg de chauffeur onzeker, want er was iets aan de jongen wat niet goed voelde.

‘Ik ga niet naar Flen. En jij ook niet,’ antwoordde deze.

De vier uur die hij had moeten wachten voordat de bus terug was, waren te veel geweest voor het weinige geduld dat hij kon opbrengen. Na twee uur had hij bovendien bedacht dat hij onmiddellijk een auto in beslag had moeten nemen, zodat hij de bus ver voor Strängnäs had kunnen klemrijden.

Tot overmaat van ramp reden er politieauto's rond in het kleine handelsstadje. De politie kon elk moment het busstation binnenvallen en de loketbediende vragen waarom hij er zo bang uitzag en waarom de deur naar zijn kantoor op halfzeven hing.

De jongen begreep trouwens niet wat de politie hier deed. De baas van Never Again had drie redenen gehad om juist Malmköping als transactieplek uit te kiezen: ten eerste was het vlak bij Stockholm, ten tweede waren er relatief gezien goede verbindingen en ten derde – en dat was het belangrijkste – was de arm van de wet niet lang genoeg om het stadje te bereiken. Er was met andere woorden geen politie in Malmköping.

Of liever gezegd, die zou er niet moeten zijn, maar het wemelde er op dit moment van! Eerst dacht hij dat de politieagenten hem zochten, maar dat zou betekenen dat de loketbediende had gepraat en de jongeling wist absoluut zeker dat hij dat niet had gedaan. In afwachting van de bus had hij niet zoveel meer te doen gehad dan de man bewaken en de telefoon van het loket stukslaan.

Toen de bus eindelijk kwam en hij zag dat er geen passagiers in zaten, besloot hij meteen om zowel de chauffeur als de bus te kidnappen.

Het duurde maar twintig seconden om de chauffeur over te halen de bus te keren en weer in noordelijke richting te rijden. Dat was bijna een persoonlijk record, dacht de jongeman ter-

wijl hij op dezelfde plek in de bus ging zitten waar de bejaarde op wie hij jacht maakte eerder die dag had gezeten.

De buschauffeur trilde van angst, maar hield het ergste onderdrukt met een kalmerende sigaret. Er heerste weliswaar een rookverbod aan boord, maar de enige wet waaraan hij op dat moment gehoorzaamde zat schuin achter hem in de bus.

Tijdens de reis vroeg de jongen de chauffeur waar de oude kofferdief naartoe was gegaan. De chauffeur vertelde dat de oude man was uitgestapt bij een halte met de naam station Byringe en dat het puur toeval was dat hij daar terechtgekomen was. Daarna vertelde hij over de omgekeerde handelwijze met het briefje van vijftig en de vraag hoe ver hij daarmee kon komen.

Over station Byringe wist de chauffeur niet veel, behalve dat er zelden iemand in- of uitstapte. Hij dacht dat er in het bos een gesloten treinstation lag, vandaar de naam, en dat het dorp Byringe ergens in de buurt lag. Veel verder was de oude man waarschijnlijk niet gekomen, vermoedde de chauffeur. Hij was tenslotte oud en de koffer was zwaar, ook al zaten er wieltjes onder.

De jongeman werd meteen veel rustiger. Hij had besloten zijn baas in Stockholm niet te bellen, omdat deze een van de weinige personen was die mensen beter angst kon aanjagen dan hijzelf, alleen door middel van woorden. Hij huiverde bij de gedachte wat zijn baas zou zeggen als die hoorde dat de koffer verdwenen was. Het was beter om het probleem eerst op te lossen en het daarna te vertellen. En nu de oude man niet naar Strängnäs was gegaan en daarvandaan verder was gereisd, zou hij de koffer sneller terug hebben dan hij een tijdlang had gevreesd.

‘Hier is het,’ zei de chauffeur. ‘Deze halte is station Byringe.’

Hij liet het gaspedaal los en stuurde langzaam naar de kant. Werd hij nu vermoord?

Maar nee. Het mobieltje van de chauffeur stierf echter wel een snelle dood onder een van de schoenen van de jongen en

er rolde een serie familiegerelateerde doodsbedreigingen uit zijn mond, mocht de chauffeur op het idee komen om contact met de politie op te nemen.

Daarna stapte de jongeman uit en liet de chauffeur en de bus vertrekken. De arme chauffeur was zo bang dat hij de bus niet durfde te keren, maar helemaal naar Strängnäs reed, de bus midden in Trädgårdsgatan parkeerde, in een shocktoestand naar de bar van hotel Delia liep en in rap tempo vier glazen whisky dronk. Na nog twee glazen whisky bood de barkeeper hem een telefoon aan voor het geval hij iemand wilde bellen. Hij begon te huilen en belde zijn vrouw.

De jongeman dacht dat hij sporen van de koffer op wieltes op het grindpad zag. Het probleem zou dus snel opgelost zijn en dat was maar goed ook, want het begon te schemeren.

Soms wenste hij dat hij iets georganiseerder was. Hij besepte ineens dat hij in een schemerig bos stond en dat het zo meteen aardedonker zou zijn.

Maar zijn gepieker werd plotseling onderbroken toen hij onder aan de heuvel die hij net had beklommen een vervallen, deels dichtgetimmerd, geel gebouw zag. Op de bovenverdieping stak iemand een plafondlamp aan. 'Ik heb je, ouwe,' mompelde hij.

Allan maakte af waar hij mee bezig was. Daarna deed hij de toiletdeur voorzichtig open en probeerde te horen wat er in de keuken gebeurde. Hij kreeg onmiddellijk de bevestiging die hij niet wilde hebben: hij herkende de stem van de jongen, die tegen Julius Jonsson brulde dat hij moest vertellen waar 'die andere klotebejaarde' was.

Allan sloop heel zachtjes op zijn pantoffels naar de keukendeur. De jongeman hield de oren van Julius in dezelfde greep als hij eerder bij de loketbediende in het busstation van Malmköping had gedaan. Terwijl hij de arme Julius door elkaar schudde, bleef hij vragen waar Allan was. Julius vertrok zijn

gezicht, maar maakte geen aanstalten antwoord te geven. Allan inventariseerde de hal op zoek naar een geschikt wapen. Tussen de rotzooi lagen een koevoet, een plank, een bus insectenspray en een pak rattengif. Allan overwoog eerst het rattengif te nemen, maar hij had geen idee hoe hij een of twee eetlepels bij de jongen naar binnen moest krijgen. De koevoet was te zwaar voor de honderdjarige en de insectenspray ... Nee, het moest de plank worden.

Allan pakte zijn wapen stevig beet en was met vier voor zijn leeftijd sensationeel snelle stappen bij zijn toekomstige slachtoffer.

De jongeman voelde waarschijnlijk dat Allan achter hem stond, want op het moment dat deze mikte, liet hij Julius los en draaide zich om.

Hij kreeg de plank vol tegen zijn voorhoofd en staaarde nog heel even naar Allan voordat hij achteroverviel en met zijn hoofd tegen de rand van de keukentafel sloeg.

Geen bloed, geen gekreun, niets. Hij lag daar gewoon, met gesloten ogen.

‘Goed geraakt,’ zei Julius.

‘Dank je,’ zei Allan. ‘Waar is het toetje dat je had beloofd?’

Allan en Julius gingen aan de keukentafel zitten terwijl de langharige jongeman bij hun voeten lag. Julius schonk de borrels in, gaf een glas aan Allan en hief zijn eigen glas op voor een toast.

‘Zo,’ zei Julius toen de borrel achterovergeslagen was. ‘Ik neem aan dat dit de eigenaar van de koffer is?’

Het was eerder een constatering dan een vraag. Allan begreep dat het tijd was om het een en ander iets gedetailleerder uit te leggen.

Eigenlijk viel er niet zoveel uit te leggen; het grootste deel van wat er die dag was gebeurd, begreep hij zelf niet eens, maar hij vertelde nog een keer over zijn vlucht uit het bejaardentehuis, de toevallige diefstal van de koffer in het buscentrum van

Malmköping en zijn bezorgdheid omdat de jongen, die nu bewusteloos op de grond lag, hem waarschijnlijk heel snel te pakken zou krijgen. Daarna bood hij zijn oprechte verontschuldigen aan omdat Julius met rode, pijnlijke oren aan tafel zat. Deze was bijna ontroerd en vond het onzin dat Allan zijn verontschuldigen aanbood, omdat er eindelijk een beetje spanning in zijn leven was gekomen.

Daarna zei Julius dat hij het tijd vond om samen een kijkje in de koffer te nemen. Het feit dat hij op slot was, leek hem geen enkel bezwaar.

Maar eerst moesten ze het probleem op de grond oplossen. Het was niet goed als de jongen wakker werd en verderging met waar hij was gebleven toen hij het bewustzijn verloor.

Allan stelde voor dat ze hem aan een boom voor het stationsgebouw zouden vastbinden, maar Julius wierp tegen dat het in het dorp te horen zou zijn als de jongen begon te schreeuwen als hij bijkwam. Daar woonden weliswaar nog maar een handvol gezinnen, maar ze hadden allemaal goede redenen om een hekel aan Julius te hebben, en ze zouden zich waarschijnlijk aan de kant van de jongen scharen als ze de kans daarvoor kregen.

Julius' idee was beter. Hij had achter de keuken een geïsoleerde vrieskast waarin hij zijn gestroopte en in stukken gesneden elanden bewaarde. Op dit moment stond de vrieskast niet aan omdat er geen elandenvlees in zat.

Allan controleerde de vrieskast en vond dat het een uitstekende gevangenis zonder nodeloos comfort was. Hij was twee bij drie meter, wat misschien iets meer was dan de jongeman verdiende, maar aan de andere kant was er geen reden om mensen onnodig te kwellen.

De oude mannen sleepten de jongen samen de vrieskast in. Hij kreunde toen ze hem op een omgekeerde kist in een hoek zetten, met zijn lichaam tegen de wand. Hij begon weer bij bewustzijn te komen. Ze konden zich maar beter naar buiten haasten en de deur op slot doen.

Nadat ze dat hadden gedaan, tilde Julius de koffer op de keukentafel, bekeek het slot, likte de vork af waarmee hij zojuist zijn elandenbiefstuk met aardappelen had gegeten en maakte het slot binnen een paar seconden open. Daarna liet hij Allan de koffer openmaken, omdat die hem tenslotte had gestolen.

‘Wat van mij is, is van jou,’ zei Allan. ‘We delen de buit eerlijk, maar als er schoenen in mijn maat in zitten, dan zijn ze voor mij.’

Daarna maakte hij het deksel open.

‘Dat is verdomme het toppunt,’ zeiden ze tegelijk.